

Науковий реферат статті Материнської О. А.

"Роль виробництва зернових у розвитку АПК України і формуванні продовольчої безпеки"

Україна має сприятливі для вирощування зернових ґрунтово-кліматичні умови, відпрацьовані технології та матеріально-технічну базу, хоча й недостатньо розвинену, досвід, традиції, навчену робочу силу. Тому цілком природно, що виробництво зернових є пріоритетним в агропромисловому комплексі України.

Питання продовольчої безпеки країни залишається найважливішим на сьогоднішній день. Хоча нині загальна пропозиція зерна повністю забезпечує внутрішню потребу України, та все ж таки розвиток експорту зернових залишається актуальним.

Метою статті є визначення сучасного рівня розвитку ринку зерна в Україні та його значення для агропромислового комплексу нашої держави.

У 2012 р. виробництво зернових і зернобобових культур становило 46,2 млн т, що на 18,6 % менше, ніж у 2011 р. Це зумовлено як скороченням площі збирання (на 529 тис. га, або на 3,5 %), так і зниженням урожайності зернових культур (на 5,8 ц з 1 га, або на 15,7 %). Урожай зернових культур у 2012 р. був одержаний переважно за рахунок виробництва зернової кукурудзи, питома вага якої у загальному валовому зборі досягла 45 % (при середньому показнику за десять років 21 %).

Виробництво продовольчих зернових культур у 2012 р. скоротилось на 28,0 % і становило 17,0 млн т (37 % загального обсягу), фуражних зернових – на 11,8 %.

Перед зерновою галуззю АПК України на найближчі роки поставлено завдання забезпечити стабільне зростання виробництва зерна, необхідне співвідношення його складу за видами, що задовольнить усі потреби держави, високу якість усього асортименту зерна.

Що стосується рівня споживання хлібних продуктів, то його фактичне значення перевищує раціональні норми на 20 % і складає 125 кг на душу населення на рік.

На світовому ринку зерна основними його виробниками є: Китай (18,6 %), США (15,9 %), Російська Федерація (3,4 %), Франція (2,8 %), Канада (2,3 %), Німеччина (2,0 %). Україна в цьому рейтингу займає сьоме місце з виробництвом 1,6 % від світового виробництва зернових та зернобобових культур.

Основними проблемами розвитку зернового ринку є забезпечення стабільних цін в умовах перевиробництва зерна, реальна підтримка товаровиробників, використання експортного зернового потенціалу, з максимальною вигодою для держави опрацювання та запровадження ефективного механізму регулювання внутрішнього зернового ринку.

Надходження інвестицій у зерновий підкомплекс стримує відповідність ринку землі, механізмів, які б сприяли розширенню рентабельних і скороченню нерентабельних підприємств.

Література: 1. Положение дел в связи с отсутствием продовольственной безопасности в мире / Продовольственная и сельскохозяйственная Организация Объединенных Наций [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.fao.org/docrep/017/i3027r/i3027r.pdf>. 2. Баланси та споживання основних продуктів харчування населення України за 2012 рік : статистичний збірник / відп. за випуск О. М. Прокопенко ; Державний комітет статистики України. – К., 2013. – 56 с. 3. Методика визначення основних індикаторів продовольчої безпеки : Постанова Кабінету Міністрів України № 1379 від 5 грудня 2007 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show>. 4. Основні економічні показники виробництва продукції сільського господарства в сільськогосподарських підприємствах за 2011 рік : статистичний бюлетень/ відп. за випуск Н. С. Власенко ; Державний комітет статистики України. – К., 2012. – 88 с. 5. Витрати і ресурси домогосподарств України у 2012 році (за даними вибіркового обстеження умов життя домогосподарств України) : статистичний збірник. Частина перша. – К. : Державний комітет статистики України, 2013. – 377 с. 6. Global Food Security Index. – Access mode : <http://foodsecurityindex.eiu.com>. 7. Food and Agriculture Organization of the United Nations. – Access mode : <http://www.fao.org/home/en>. 8. Програма "Зерно України – 2015" / Національна академія аграрних наук України, 2011 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : www.uaan.gov.ua. 9. Про зерно та ринок зерна в Україні : Закон України № 37-IV від 12 травня 2004 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. 10. Милованов Є. В. Розвиток ринкових відносин та ринку зерна в Україні: Методологічні аспекти / Є. В. Милованов // Науковий вісник НАУ. – 2001. – № 35. – С. 51–54. 11. Бойко В. І. Оптимізувати структуру виробництва можна / В. І. Бойко, Н. Л. Касьянова // Зерно і хліб. – 2001. – № 4. – С. 13. 12. Худолій Л. М. Економічний механізм, формування та функціонування ринку зерна в Україні : монографія / Л. М. Худолій. – К. : ІАЕ УААН, 1998. – 204 с. 13. Милованов Є. В. Програмне забезпечення розвитку виробництва зерна в Україні / Є. В. Милованов // Економіка АПК. – 2001. – № 2. – С. 50–52. 14. Економіка виробництва зерна (з основами організації і технології виробництва) : монографія / [В. І. Бойко, Є. М. Лебідь, В. С. Рибка та ін.] ; за ред. В. І. Бойка. – К. : ННЦ ІАЕ, 2008. – 400 с. 15. Грущинська Н. М. Зовнішньоекономічні пріоритети України у кризових процесах сучасності / Н. М. Грущинська // Економіка розвитку. – 2011. – № 1(57). – С. 49–52. 16. Сидоренко О. В. Надежды и опасения зернового рынка / О. В. Сидоренко // Зерно. – 2013. – № 2(83). – С. 28–31. 17. Про основи національної безпеки України : Закон України № 964-IV від 19.06.2003 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. 18. Про державну підтримку сільського господарства України : Закон України № 1877-IV від 24.06.2004 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. 19. Про продовольчу безпеку України: Проект Закону України № 8370-1 від 28.04.2011 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua>. 20. Саблук П. Т. Національна доктрина продовольчої безпеки (проект) / П. Т. Саблук, Г. М. Калетник, С. М. Кваша // Економіка АПК. – 2011. – № 8. – С. 3–11.

Інформація про автора

Материнська Ольга Андріївна – асистент кафедри обліку та аналізу Вінницького національного аграрного університету (21008, Україна, м. Вінниця, вул. Сонячна, 3, e-mail: olga-materinska@yandex.ua).